

Bilag 3. Høringsvar fra Det Grønne Råd

Høringsvar fra Danmarks Naturfredningsforening

Fra: Ole Damsgaard <ole.damsgaard@outlook.dk> Sendt: 19. juni 2024 12:03 Til: Mette Frost <UJ21@kk.dk> Emne: [EKSTERN] Sv: Naturparkplan for Naturpark Amager 2025 - 2030 (høring, frist 12. august 2024)

Fra DNs side sendte vi nogle kommentarer for nogle uger siden til Taarnby kommune:

Jeg går ud fra at naturparkplanen skal følges op af en egentlig plejeplan? I givet fald bør der afsættes nogle pejlepunkter for plejeplanen allerede i Naturparkplanen. For det første bør der foretages en vurdering af naturtilstanden i hele Naturparkens område og der bør på den baggrund laves en evaluering af den hidtidige plejeindsats (og her er det ikke tilstrækkeligt at Naturstyrelsen vurderer sin egen indsats).

Dernæst bør der fokuseres på en større variation rent naturmæssigt. Fra flere af de grønne organisationers side er der en bekymring for den meget intensive sommergræsning der praktiseres. Det bør overvejes om helårsgræsning med et mindre græsningstryk kan forsøges i visse områder for at få en større variation af urter. Jeg ved godt at styrelsen er meget imod helårsgræsning (måske af økonomiske årsager) og at man gør alt for at tale muligheden ned.

Der hvor græsset slås mekanisk bør man overveje en mere varieret form for slåning, for netop at give mulighed for større variation.

Endeligt er der på lidt længere sigt muligheden for at få en større grad af periodisk oversvømmelse med saltvand, som vil medvirke til en revitalisering af den salttålede vegetation på strandenge og strandoverdrev. Det kunne overvejes i tilknytning med den fremtidige stormflodssikring mod Kalveboderne og mod syd, hvor Sund og Bælt jo allerede arbejder med et scenarie hvor det ydre dige mod Kalveboderne erstattes/suppleres med et indre dige.

Håber at KK kan støtte nogle af disse tanker.

Høringssvar fra DOF-København til Københavns Grønne Råd vedrørende modtagelsen af et foreløbigt udkast fra redaktionen i Tårnby Kommune til en revideret Naturparkplan 2025-30 for Naturpark Amager

Til Mette Frost, Projektleder, Bynatur,
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen
Parker, Kirkegårde og Renhold
Njalsgade 17, Postboks 394, 2300 København
Mail: UJ21@kk.dk

DOF-København skal som medlem af Københavns Grønne Råd hermed takke for muligheden for inden den 12. august 2024 at bidrage til det samlede høringssvar til Tårnby Kommunes redaktionskomite, vedrørende dens udkast til en revideret naturparkplan for Naturpark Amager, gældende for den kommende femårsperiode for 2025-30.

Vi har nu haft lejlighed til at gennemlæse Tårnby Kommunes udkast (1. korrektur), og har følgende kommentarer.

Planen, generelt

Generelt finder vi, at den reviderede naturparkplan 2025-30 er en flot og gennemarbejdet plan, med gode visioner og målsætninger for arbejdet.

Det ser ikke ud til, at der er foretaget substantielle ændringer i forhold til den forrige plan, bortset fra en opdatering af faktuelle forhold m.v. Der er så vidt vi kan se ikke sket ændringer af visioner og udviklingsmål, men tilføjet et afsnit om sundhed.

Vi har en række nye forslag samt ændringsforslag til ”målsætninger” og ”Indsatser” inden for de forskellige delafsnit. Se venligst i det følgende.

Generelt er vi som naturbeskyttelsesforening lidt bekymret for afvejningen af benyttelse og beskyttelse i Naturparken, hvor benyttelsen fylder vældigt meget i planen. Specielt hvad angår Kalvebod Fælled, der som bekendt er et højt prioriteret og beskyttet naturområde af international og national betydning som fugle- og naturlokalitet.

Det forpligter.

Kalvebod Fælled blev allerede i 2005 udpeget af Naturstyrelsen som en af landets 25 vigtigste lokaliteter for truede engfugle, og en af de tre eneste beliggende uden for Vest- og Nordjylland. Naturstyrelsens handlingsplan beskriver forvaltning af engfuglelokaliteter, med henblik på at sikre engfuglene fremover på bedst mulig vis. Handlingsplanen har efterfølgende bl.a. dannet grundlag for ansøgninger og efterfølgende bevillinger i EU-LIFE regi, også til Kalvebod Fælled.

Naturstyrelsen har hidtil levet op til forvaltningsplanen på bedst mulig vis, for at sikre den fortsatte trivsel for fuglelivet, hvilket de skal have stor ros for.

Der yngler nu over 720 par vadefugle spredt ud over hele Kalvebod Fælled, inklusiv Nordre Klapper helt i nord, ifølge den seneste ynglefugletælling, foretaget i foråret 2024 af frivillige ornitologer for Naturstyrelsen (Caretakergruppen for Kalvebod Fælled). Endnu en fremgang i forhold til tidligere år, hvilket understreger lokalitetens naturmæssig betydning.

Vadefugle, som f.eks. viber, rødben, strandskader, præstekraver, brushøns, engryler og bekkasiner er alle jordrugende fugle, som er meget sårbare overfor færdsel og forstyrrelse i deres yngletid. På nedenstående kort kan man se et prikkort over vadefuglereeder på Kalvebod Fælled i 2017 og det fremgår, at de findes på næsten alle dele af fælleden.

Prikkort med angivelse af ynglende vadefugle. Kilde: Rasmussen, L.M. & Uffe Gjør Sørensen. Fugle på Kalvebod Fælled.

Vi læser derfor med en vis nervøsitet i naturparkplanen, at der satses så massivt på friluftslivet i naturparken, og at der fortsat vil være fri adgang til kreaturfoldene hele året, også i fuglenes yngletid. Det har hidtil gået godt, jfr. ovenstående nævnte fremgang, men skyldes formentlig den optimale drift og pleje af engene, og at publikum kun i mindre grad færdes i kreaturfoldene, og i så fald for det meste på trampede stier. Men vi mener dog at der bør udvises

rettidig omhu og forudseenhed, og allerede nu fastlægges en form for formel styring af publikums færdsel i fremtiden i engfuglenes yngleområder.

Dette ser vi som en nødvendighed, hvis naturparkplanens mange understregninger af at benyttelse og beskyttelse skal gå hånd i hånd, og at friluftsaaktiviteter altid bør foregå på en bæredygtig måde. Vi mener at det er et rimeligt og fornuftigt ønske, jævnt at praktisk talt alle de tilsvarende øvrige 24 lokaliteter for truede engfugle på landsplan som minimum er friholdt for publikums adgang i fuglenes yngletid. Områder, hvor der er rigtigt gode oplevelsesmuligheder takket være forbud mod fladefærd er Nyordengene ved Møn, Tøndermarsken, Ballummarsken, Værnengene, Tipperne, Vest Stadil Fjord, Bøvling Klit, Agger Tange og Vejlerne.

Vi foreslår derfor et generelt adgangsforbud i kreaturfoldene på Kalvebod Fælled i de jordrugende fugles yngletid fra 1. april til 15. juli. I resten af året foreslår vi, at der kun skal være adgang på de markerede stier. Dels vil det ikke være en de facto begrænsning af den nuværende anvendelse, dels vil det være et eksempel på benyttelse og beskyttelse i balance. Netop ved at publikum holder sig til stierne vil det give langt flere naturoplevelser for besøgende, fordi fuglene har fred inden på engene, og dermed trives og udfolder sig, og kan studeres.

Og det er jo desværre sådan, at den første, der går ud over engene, ødelægger oplevelsesmulighederne for alle efterfølgende resten af dagen (gåseflokke mv.).

Kalvebod Fælled er et vildtreservat i henhold til Jagt- og Vildtforvaltningsloven - ikke kun den afspærrede del omkring Klydesøen, men hele Kalvebod Fælled op til motorvejen. Vildtreservatbekendtgørelser rummer ved en eventuel revision mulighed for at fastlægge yderligere adgangsbegrænsninger for publikum, f.eks. i perioder af året, eller i særlige delområder, alt efter hvad der er hensigtsmæssigt for at sikre fugle- og dyrelivet fred i fremtiden.

Vi har konkrete forslag til en bedre styring i vores nedenstående kommentarer til naturafsnittet og friluftsaafsnittet.

Endelig vil vi gerne foreslå et nyt projekt i den kommende femårsperiode, som afløser for "Projektprogrammet" for friluftsaanlæg, som udløber i 2025. Vi foreslår et projekt, som denne gang skal stå i naturens tegn: Et femårigt "**Naturprojektprogram**", som skal forbedre Naturparkens naturindhold endnu mere, og give mulighed for visionære naturprojekter gennem fælles fondsansøgninger og bevillinger. Se vores konkrete formulering heraf i kommentarerne til Naturafsnittet.

Naturparkplanens visioner og målsætninger lægger som nævnt ovenfor megen vægt på fortsat balance mellem beskyttelse og benyttelse. En afvejning som altid indeholder en indbygget, potentiel konflikt. Vi mener også, at der i den nye plan er behov for en *analyse* af Naturparkens *bæreevne* i forholdet mellem naturbeskyttelse og den friluftsmæssige benyttelse. Hvor går grænsen for hvornår de to fortsat kan gå hånd i hånd, altså hvor publikumstrykket begynder at gå ud over naturgrundlaget? Et relevant spørgsmål, mener vi.

Der er så vidt vi kan se ikke gjort nogle tanker herom i nogle af de hidtidige samt i den kommende naturparkplan. En mangel, som bør tages alvorligt, og adresseres. Vi foreslår derfor, at der arbejdes på et nyt afsnit herom.

Kommentarer til Indledningsafsnit

Behov for tydeliggørelse af kompetenceforhold

Det fremgår af indledningen, at ” *Naturparkplanen har ingen retsvirkning for hverken kommuner, lodsejere, region eller stat. Udvikling af Naturpark Amager vil bygge på frivillighed og samarbejder, og vil ske på et bæredygtigt grundlag.*”

Vi er helt enige heri, og mener at kompetenceforholdet bør tydeliggøres med en nærmere forklaring i planen. Det er således vigtigt for DOF København, at der ikke sker en kompetenceafgivelse fra henholdsvis Københavns Kommune, Naturstyrelsen og Dragør Kommune til Naturpark Amager projektsamarbejdet. Noget man nemlig kan få indtryk af gradvist er på vej til at ske. Store friluftsp projekter gennem det såkaldte ”Projektprogram” gennemføres i regi af Naturpark Amager, som også selv holder borgerhøringer, m.v., og den nye naturparkplan præsenterer fremtidige visioner og initiativer.

Det må fortsat være drifts- og plejeplanerne for henholdsvis Dragør Sydstrand, Kongelunden og Kalvebod Fælled samt Amager Fælled som er de officielt gældende planer, og som tegner områdernes fremtid – og som fastlægges alene af de tre nævnte myndigheder hver for sig. For Dragør Kommunes vedkommende gennem den netop fremlagte nye 5-års plejeplan, som vi anser som en fremragende plan. Det samme gælder Naturstyrelsens arealer Kongelunden og Kalvebod Fælled, som reguleres gennem driftsplanen for Kongelunden samt plejeplanen som implementering af fredningen for Kalvebod Fælled. Også en fremragende plejeplan. Endeligt for Amager Fælled, som Københavns Kommune fastlægger bestemmelserne for gennem en plejeplan. Vi forstår, at der netop i efteråret 2024 er en ny plejeplan på bedding, som DOF København ser frem til at bidrage til.

Sådan bør det fortsat være, og det bør fremgå tydeligt af den reviderede naturparkplan.

Hver af de tre myndigheder har grønne råd og dialogfora. DOF København er med i disse råd, som holder jævnlige møder, og som tager bl.a. de grønne foreninger med på råd om plejeplanernes indhold og implementering, og vi er faste høringsparter når planer skal fornys. DOF København har endvidere dialogmøder med Naturstyrelsen gennem en særlig ministeraftale mellem DOF og Miljøministeren. Her tages bl.a. løbende, naturmæssige sager op om Kalvebod Fælleds drift.

Planlægning og beslutninger om Amager Fælled, Kalvebod Fælled og Dragør Sydstrand af de tre myndigheder bør forsat ske i dette regi, og ikke gennem en naturparkplan.

DOF København finder, at naturparkplanen med sit sprogbrug og fremstilling i planen fejlagtigt giver indtryk af, at den er den officielle, gældende plan for områdets ”udvikling”, selv om det nævnes i indledning, at samarbejdet ingen retsvirkning har.

Det synes vi er et generelt problem, som vi gerne vil rette opmærksomheden på.

Kommentarer til naturparkplanens afsnit om Natur

DOF København har følgende kommentarer og ændringsforslag til de tre bokse i Naturafsnittet:

I rubrikken "Målsætninger" vil vi gerne give følgende bud på en revideret udgave med vores forslag til tilføjelser samt supplerende, nye målsætninger, angivet med rødt:

Målsætninger

Naturpark Amager er naturen omdrejningspunktet, og udvikling af Naturparken skal ske med afsæt i naturen. Det langsigtede mål for Naturparken er, at naturen fortsat forvaltes, så dens kvalitet styrkes. Naturen skal være robust over for fx klimaændringer, og der skal arbejdes aktivt med forvaltningen af naturen. Særligt sårbare naturarealer skal holdes fri for færdsel og unødigt forstyrrelse. Det gøres ved:

- At sikre en gunstig bevaringsstatus for Naturparkens naturtyper og arter, særligt knyttet til udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området (Habitat og Fuglebeskyttelse) **samt til Naturstyrelsens handlingsplan for truede engfugle.**
- **At der fremover fastlægges en rimelig og nødvendig, formel styring af publikums færdsel på de åbne engarealer og kreaturfolde på Kalvebod Fælled, for at sikre de jordrugende ynglefugle og rastende trækfugle mod forstyrrelser. Samtidig vil publikums oplevelsesmuligheder af det rige fugleliv blive styrket. Muligheder for en revision af Vildtreservatbekendtgørelsen bør undersøges til dette formål.**
- At naturens mangfoldighed i plante- og dyrelivet beskyttes og udvikles ved en målrettet naturforvaltning og bekæmpelse af invasive arter
- At levevilkår for sjældne og beskyttede arter sikres og forbedres
- At naturpleje sikrer de åbne udsigter og lysåbne naturtyper
- **At hydrologien inden for naturparken styrkes hvor det er muligt, f.eks. ved fortsat lukning af afvandringsgrøfter og genskabelse af vådområder.**
- **At bibeholde de i 2024 eksisterende indre hegn til kreaturfolde, og evt. øge antallet af kreaturfolde, hvor naturpleje ved græsning anses for hensigtsmæssigt for naturværdierne.**
- **At fastholde de eksisterende trampestier i 2024 inden for foldene, og ikke tillade yderligere stinet, af hensyn til flora og fauna.**
- **Forsat håndhævelse af forbud mod løse hunde samt motordrevne køretøjer uden lovligt ærinde, inden for Naturpark Amager.**

Tilsvarende for boksen om "Indsatser". Vi bemærker i den forbindelse, at punktet om fauna-passage over Vejlands Allé er gledet ud i den reviderede udgave. Efter nærmere overvejelse støtter vi dette da vi mener, at de meget store udgifter til et sådant projekt ikke vil stå mål med den biodiversitetsmæssige gevinst.

Indsatser

I Naturpark Amager vil der i perioden 2025-2030 arbejdes for:

- At igangsætte et nyt, fælles, femårigt "Naturprojektprogram" til gennemførelse af større naturgenopretningsprojekter inden for hele Naturparken, som afløser for Projektprogrammet, som udløber i 2025. Der arbejdes på at søge fondsmidler og bevillinger hertil.
- At igangsætte et forslag til revision af Vildtreservatbekendtgørelsen hvad angår publikums færdsel indenfor de store engarealer på Kalvebod Fælled således, at den formaliseres til ca. at svare til den aktuelle benyttelse på det nuværende niveau. Det foreslås således, at der ikke er offentlig adgang i fuglenes yngletid fra 1. april til 15. juli, og at adgang udenfor fuglenes yngletid kun sker ad markerede stiforløb. Hermed sikres det rige fugleliv fred fremover, samtidig med at det vil øge publikums oplevelsesmuligheder af det rige fugleliv.
- At initiativer vedrørende pleje og drift inden for Naturparken koordineres og styrkes mellem Naturparkens parter
- At bekæmpe invasive plantearter som japansk pileurt, gyldenris, bjørneklo mfl. Dette gøres blandt andet med slåning eller manuel opgravning og primært med afgræsning.
- At bekæmpe invasive fisk, krebs og skildpadder i søer og kanaler.
- At søer, kanaler og vandhuller holdes delvist lysåbne samt etablere flere vandhuller for at fremme vilkårene for padder
- At pleje de lysåbne naturtyper med høslæt og græsning, herunder flere områder med helårsgræsning, og afbrænding
- At sikre levesteder for sjældne planter som brændeskærm, sumphullæbe, Øresundshønsetarm, blå iris, orkidéer og kødfarvet gøgeurt I den kommende 5-årige periode vil vi arbejde løbende med alle indsatser, men de to første år prioriteres:
 - At der sker en koordinering af bekæmpelsen af invasive arter på tværs i naturparken
 - At etablere flere engarealer til gavn for flora og fauna. I sidste periode blev 30 ha etableret og Naturstyrelsen har bl.a. planer om yderligere 5 ha. eng ændres fra græsning til høslæt i kommende periode. I forrige periode er 30 ha. eng ændret fra græsning til høslæt. I kommende periode har Naturstyrelsen planer om at ændre yderligere 5 ha. **Optimering af plejemetoder skal fortsat afprøves, herunder mosaikdrift, så plejen tilgodeser både flora og fauna.**
- At pleje den lille eng syd for Storehøj med sumphullæbe og gøgeurt (orkideer)
- Oprensning af grøfter og etablere flere vandhuller på Amager Fælled
- At eksperimentere med slåning med opsamling i Sydamagers kystlandskab som supplement til afgræsning med henblik på at styrke de lysåbne naturtyper
- På Kalvebod Fælled ændres grøfteprofilen på de mange stikgrøfter, så de bliver betydeligt bredere og lavere, til gavn for vadefugle og sjældne padder
- Grøfteprofilen på ca. 8 km stikgrøfter på Kalvebod Fælled er blevet ændret fra smalle og dybe, til bredde og lave via finansiering fra 15. Juni fonden.
- Planer om rydning af tæt krat (**hvor? Bør præciseres**)

Boksen ”Vi er allerede godt i gang” har vi ingen bemærkninger til, udover at vi undrer os over at punktet om grundvand er gledet ud. Den lød ”Grundvand er blevet ledt til de nordlige dele af Kalvebod Fælled for at skabe større områder med vedvarende våde enge til gavn for padder og vadefugle”.

Kommentarer til naturparkplanens afsnit om Friluftsliv og tilgængelighed

Vi har forslag til tilføjelse af to punkter under boksen *Målsætninger*.

Målsætninger

I Naturpark Amager er det langsigtede mål at styrke mulighederne for friluftsliv og naturoplevelser. Det gøres ved:

- At Naturparken tilbyder enestående naturoplevelser for alle centralt i hovedstadsområdet, som en kontrast til livet i byen – både nye og eksisterende brugere samt brugere med særlige behov
- At friluft aktiviteter altid sker i samspil med og respekt for naturværdierne, i lyset af at hovedparten af Naturpark Amager er omfattet af internationale naturbeskyttelsesbestemmelser samt fredningsbestemmelser, som skal respekteres.
- At de åbne engarealer og kreaturfolde på Kalvebod Fælled friholdes for publikums færdsel i fuglenes yngletid fra den 1 april til den 15. juli, og at færdsel begrænses til markerede stier i resten af året.
- At Naturparken året rundt tilbyder en bred vifte af oplevelser og aktiviteter: Ro og rekreation, naturoplevelser, kulturoplevelser, motion, friluftsliv, leg, læring og rum for pladskrævende aktiviteter
- At Naturparken spiller en større rolle for borgernes fysiske og mentale sundhed
- At Naturparken udvikles til at være byens største klasseværelse både for folkeskolerne, og som case og inspiration for studerende inden for fx arkitektur, naturfag, historie eller pædagogik

Tilsvarende har vi indsat forslag med rødt i tekstboksen ”Indsatser”:

Bemærk her, at DOF København foreslår, at man i den kommende indsatsplan overvejer at fjerne den nyligt opførte horisontpavillon på Koklapperne på Kalvebod Fælled igen. Den er efter vores opfattelse et fejlskud. Den har nu stået der i knap et år, og bliver næsten ikke benyttet af publikum. Endvidere er placeringen meget uheldig ud fra en landskabelig betragtning. Udformningen er ikke tilpasset det omgivende landskab, som det ellers hed sig i starten. I et tidligere referat fra Naturparkrådet kunne man således læse, at den kommende horisontpavillon ville blive halvt nedgravet og jordpålagt – og opført i tilknytning til naturcenter Vest-amager. Ingen af disse ting er vist blevet opfyldt. Måske kunne man genanvende horisontpavillonen et andet sted i naturparken. DOF København foreslår, at nedtagningsforslaget indgår i planens indsatsprogram for friluftsliv.

DOF København foreslår desuden at etablere et nyt læringssted/fugleskjul for enden af Syd-møllevej, tilpasset det flade landskab, som erstatning for det nuværende meget nedslidte.

Vi håber at dette kunne tages med som et nyt projekt inden for projektprogrammet inden det udløber.

Indsatser

Det betyder, at der inden for Naturpark Amager i perioden 2025-2030 arbejdes for:

- At realisere projektprogrammet med de fire nye hovedindgange og to nye blå støttepunkter (er gennemført?) ved kysten og delprojektet 'Naturpark for alle' samt de tværgående aktiviteter. Herunder at sætte de nyetablerede faciliteter aktivt i spil i Naturparken.
- Som led i projektprogrammet at undersøge mulighederne for etablering af et nyt læringssted/fugleskjul for enden af Syd-møllevej, som erstatning for det nuværende udtjente.
- At sløjfe den nyopførte horisontpavillon på Koklapperne, i erkendelse af at den er en fejlplacering.
- At undersøge mulighederne for revision af Vildtreservatbekendtgørelsen for Vestamager med henblik på begrænsninger i publikums færdsel på de åbne engarealer, navnlig i fuglenes yngletid.
- At understøtte Kongelundsfortet til at være et outdoor-center for friluftsliv i international standard
- At sikre bedre sammenhæng mellem Naturparken og byen og have fokus på behovet for flere mindre indgange til området fra de omkringliggende byområder
- At forbedre mulighederne for rundture og udflugtsmål inde i Naturparken
- At give mulighed for flere hverdagsaktiviteter i byranden
- At udvikle og koordinere nye aktiviteter i Naturpark Amager sammen med interessenter, foreninger og partnerskaber, herunder samarbejde med skolerne og naturskolerne om udvikling af nye undervisningsmuligheder
- At styrke samarbejdet til kulturinstitutioner om kunst- og kulturoplevelser og nye events i Naturparken
- At arbejde for at få nye brugergrupper til at benytte Naturparken
- At pleje de væsentligste udsigtskiler og udsigtspunkter i Naturparken så udsynet over landskabet og byen fastholdes
- At etablere et arrangementsoverblik der skal inspirere flere til at bruge Naturparken.
- Etablering af en række nye shelterpladser ved bevilling fra A.P. Møller fonden. Det er planen at etablere 6 nye familiesheltere på Kalvebod Fælled og et familieshelter på Længstedhøj ved Fælledvej og 4 sheltere i en gruppe ved Bjarke Cirkelsten.

Vi har ingen ændringsforslag til friluftslivets boks "Vi er allerede godt i gang", bortset fra, at vi noterer med tilfredshed, at punktet om anlæggelse af mountainbikespor i Fasanskoven er udgået.

Kommentar til naturparkplanens afsnit om Borgerinddragelse, proces og evaluering

Under dette afsnit skal DOF København foreslå, at Dragør Kommunes ny plejeplan for Dragør Sydstrand nævnes under punktet ”**Driftsplaner og pleje- og udviklingsplaner**”.

Med venlig hilsen

Peter Nicolai Halvorsen

Medlem af Københavns Grønne Råd for DOF-København

12. august 2024